

ՄԻՄՈՒՆՁՔ ԵՆՈՐՀԱՍԻԱԼԵԱՏ*

ԱՌ ՏԻՐԱՄԱՅՐ ԱՄԵՆԱՍՈՒՐԻ ԿՈՅՄ

Ա.

Դ զնգեղանա եռանգանից ուրբ երգոց,
Բնց քաղցրուր առախա ճնշմանց Ջըւարթնոց,
Ինչ կալ լուս մեզ, աղածրի երաժիս,
Յերկնաւորաւք սերկեան մեծի հանդիսիս...
Մինչ Գրիստոսեան ազգս և ազինք ըզմից բիւր
Բերկրեալ խնդան աշտօր ի նուագս համապիւռ,
Ի քոյց անուն, ո՛վ Տիրուհիդ հրաշքաւոր,
Քնց ըզնոյրն ձոնելով սիրավոր,
Չիցէ և մեզ առ քեզ ըզգանձոս սրբոց
Մատուցանել շնորհակաւոց ցնծեալից...
Առ զօգեմք զօրնեմքդ ի թաղ առթաւոր
Ըզնովանիդ քո հայցելով յամերամ,
Իւր սուկեւուս նարտ յեռեալ մարգարտաց,
Փոխան քոյոցդ երկնաւանան պարգեաց:

Բ.

Ջիւարդ իցէ, այո՛, որդւոցս համարէն,
Ո՛վ կոյսոյ ամբիծ, արեւալ ի մայր մեզ առաւն,
Մեզ՝ արբելոցս ի բարթիթեանցդ անվարկ ուղիս՝
Ոչ զօվաթիւսն ինչ թոթովն չեզբարգիւս,
Մինչ ելեկս, ա՛հ, ըզմիմամբք անեկով
Փաթան ճեպին ամենուրեք ցեզ ի զով
Հնոց և ճըզօր, և ընդ աղկաղի մանկանց ճեք
Ըզմայրննի խնձամոզ օրննն քաղցր ի յիդ.
Ընդ երախտեացդ աշտօր ի դոյզն տրտնոք
Բարբառսն ի նուէր ընծայելով ցեզ հանուր.
Բիշտուկսն հոգոց, բարեխանեալ եռանդուն,
Ո՛վ գրեւորաշ Դըշխոյ, ըզգոյց մեծ անուն,
Ի հոգանանցս ընտրեալ միայնդ անարատ,
Կոյս տրեամայր, լըցեալ ի շնորհս երկնառատ,
Որ ճըշմարտիս եւ բարեար աշխարհի,
Եւ միշտ նեցուկ թորգոմզանցսս տուի:

Գ.

Ո՛վ զու բերկրեալդ ամենասուրբ Կոյս և Մայր,
Ո՛չ զու և զմերս ըստփեցեք հոգոց հայր,
Մինչ ի Սեան ի քոյց անկեալ առաւիթ,
Քաւ նահատակ էին սիրոյ և խաղի,
Ըզնովանի քոյնի հայցեր մեծայայտ,
Ի ծովածուփ ծրփան հոգոյն ծագել լոյս.
Ոչ զու նըմին ճանաչեալ ի քոյ յերկնից
Քան զարեգակն փայլելով շողալից
Յայտ յանդիման երկեցար բազմագութ,
Եւ փարատեալ ըզվիշտս հոգոյն և ըզմութ,

* Առաջիկայ ոտանաւոր զմոտեմանն՝ ի պատիւ Տիրու-
մօր Ս. Կուսին՝ յօրինուած է մեր վոնքին 19-11-ի Դա-
ստոս ամենրոն համար, զոր մէջերէն ոմանք հանդիսա-
պէս բերանացի փոխ առ փոխ արտասանեցին իրենց
մատուցին մէջ այս տարի, Հոկտեմբերի առաջին կիւ-
րակէն, ըստ Եւրպացոց, այդ օրը նուիրուած ըլլալով
վարդաբանի, կամ Պատկ Կուսին կոչուած ամենախմբու-
թեան, որ հաստատուած է վանեակոյ Հասարակապետու-
թեան, Տերմօր օգնութեան ապաւինելով, Լեւոնդոյնի
Լուսերուն վրայ ըրած մէկ մեծ յաջութեանն առթիւ:

Ո՛վ անաղատ զու նորասցան յմիշտ լոյս վառ,
Գանձուց շնորհաց էին բաշխողդ անըսպառ,
Լուար հայցոտածոց, և զիշդին յաւելիւր,
Որ ըզնքսիւզ գրուին և զմերն նօթէր:

Դ.

Գուս, այո՛, զու, ո՛վ անարատ միշտ սուրբ Կոյս,
Մընիթարայ հօր մեր եղբ ցանկ իրախոյս,
Ի խոովայոյց ալիս ցառու և վըշտաց,
Ի մէջ աւելի կապուտակեալ մախանաց,
Դու նըմին զու եղբ նեցուկ անվրկանդ
Յարդիւսն ամեն ըզաշրունին սուրբ աւանդ,
Որ ի սրբոյն խորքս առնկեալ ընդակնց,
Ի պարագայս ամաց անբ ուռնակից...
Առ զիտեմ զի՝ նզ սպարաւ. քով ճըզօր
Կան կործանեալք հակառակորդք իւր ի կոր.
Ջի ի գրուէն՝ վառեալ խաչիւ սպառազն՝
Առաքինեաց կազմէ բանակ հոգեղն,
Առ ի վանել ըզմէդ մրտաց, և զանանց
Սըրտեւ յոյրս ըզլոյս բարւոյն գերագանց:

Ե.

Դիտեմ այո՛, զի ընդ թեոցդ հովանեաւ
Ձնն բստանել նըմին կարող ամարողք սեւաւ.
Մըրրիկ ծելոյ ի հուր շաղիցք բարդ ի բարդ
Քն առաւի նորուն պարզէ շաւիղ հաղթի.
Ի Մեթնէ ի շահաստանս այս յանկարծ
Յափշտակեալ՝ խազմի մարտից քոյարծարծ,
Ի Դըշխոյէդ երկնից դըշխոյս այս ծովոց
Դիւրեղեալ՝ առնէ զԱրդարն հաղորդս իւր բովոց
Իմաստութեան և բարգաւառ կենցաղոյն.
Ապաւնեալսն եղեալ պանդուխտ տրեխոյս
Լըւնու ըզօրինս ուղիք բերկրութեանց անդրէն զուարթ,
Փուռք և առատակ յերկնաաղիկ փոխին վարդ:
Քն, Տիրուհի, պըննի գիւրիս պըրպաւեալ
Իւրն ապաւն չըցնաղ կըզգեակս երկնաւալ.
Եւ շառաւիղք շաղկաւք ի մեծ արմատոյն
Հայազարմիցս հովանանան ի՛ւր հանգոյն:

Զ.

Պատին դարձեալ ամպք և կուտին ծըխալուն
Դաշոց գիւսամբք և շաւն ուռմք սաստակաւուն,
Աշխարհակալ մեծ յաղթողին յանդիման,
Ի փունկիոյ հասեալ յանդիման քայտ սաւման:
Գիրն գրեթին միաւհամուտ օճարուն,
Պաշտօնաւոր հոգոց մրտաց սրբարանք.
Ան և զդուռն ունի գրեթի բովանդակ,
Սարսէլ զոյալ և սիրելեաց ցոց դառակ.
Այլ զու յանկարծ ծագեա, յուսոյ ծիծաղ,
Եւ յաղեմեք մէջ կայ դաբաստս անասան:

Օտմանոց ղեմ՝ Օզտակար կը համարինք հրատարակել
զայս, ոչ միայն ի իրախոյս մեր աներուն՝ այլ նաև
ուրիշ համազգի աշակերտաց, յորդորելով գիրենց սիրող
ըլլալու այսպիսի հանդիսաւոր տօնամիջութեանց և եւ-
րախոտանական գաղթմանց:

Այս պատեւ առթիւս ուղեցինք հրատարակել նաև
Տաղիէի Արքայութեան ցերթումին ի՞ր երբ, ուր
ցերթողաբար սքանչելի ենթադր նկարագրուած է Ս.
Աստուածամոր փառք պատկաւորելն երկնցի մէջ:

Ասպէս, Դըշխոյի օգոստոսական, ո՛հ, դու միշտ
Ձորեզերիցը փարատես Համայն վիշտ:
Քիչ չարարան լեզուաց ըզլէրոն իսկ Հաստոյր
Բաւասանու զըթոյշ օծեալ ցաղցրարոյր:

Է.

Ո՛հ սուր, ո՛չ Հուր և ո՛չ հըրգին սաստկարոյ
Մարթի քնասել ինչ ընդ աղով ցո անկող,
Մինչ զու, Դըշխոյի, պաշտպան յերկնից կաս անկերէ
Եւ ընդ պէսմը ցով պահպանես զըթաւեր,
Ըզգաստակերտոյ և գոտրը Հարանց մեր զըրեան
Փոխեալ ըզհողմ, ըըրջաւ զօրէնս իսկ բնութեան*:
Դու յարկածից և յաղեաից անվրտանց,
Պահես ըզՔոյսոյ ընդ Հովանեալդ, այս՝ ցանց:
Մուրաւհողմ խաբէութեան խորակ չար
Չընէ՞ զըրախտ այս աւերել, Քե՛ն պայծառ:
Եւ եթէ Հասցե արդենաւիցը Թօթափին,
Հաւար Հինաւորաց, առոր իւրեանց ի Հասկին,
Մարգէն գարուն, և զեաւրոյս այրէն տունկը
Աւատարոց արգեանց փայլէն Քե ցաղցունց,
Եղեալց զըրէիս և տաճարից շրջեց զացդ,
Նոր որայիւց և ողկուզովց Հոգեզտարթ:

Ը.

Իցե՛ Հնար, ո՛վ շնորհարացիս կոյս ամբիծ,
Թուել զՀամայն. ո՛չ միշտ և զմեր դու թախիծ
Փոխես սիրով յանակընկալ ի բերկրանս,
ԸզՀամօրէն օպտիս լըցեալ ըզանկաւան...
Ընկա՛ւ ուրեմ, ընկա՛ւ ըզփրտս ուխովեւր, զան,
Ձոր ցեց այսոր երախտաշնորհ ի բարբառ,
Զօնեցը երգովք իբր ի փանդերն նուագաց,
Խառնեալց ի կայթս Համաշխարհի հըրճուանաց:
Ո՛հ, Քեզ Հանգ լիցի Հուգոյս մեր նուրը
Ո՛վ միշտ և միշտ չարին յաղթող անվեկեր,
Կո՛յսոյ անարատ և զեաւրացին զու Դըշխոյ,
Յաւտեանից մեզ պարգեհաւ մայր սիրոյն:
Քեզ ցաղցրասցին աղէ՛ մըրճուելոյս այս սըրտի,
Եւ օրհնութիւնքդ ի մեզ լեզդին լիւռլի:
Քե օրհնեսցի՛ յաւերժ, Հայցեմք նուաղուն,
Մաղկազգուրան ի քեն Հաստեալ այս մեր աուն:
Ո՛հ օրհնեսցի նորարարող ի սըմին
Եւ մերս երամ, զերծ ի թիւնից վիշպակն.
Սընեալ զըւարթ տա Հուրս երկնից յանդարու,
Ի փափկութեան տառ զըրախտիս կենսատու,
Առաքինեաց յաշորոց ընտիրք բերկրաւտ
Եղեալ՝ պըճել ըզգարատան ցո յաւես:
Ձի պարտաւայց ամօք ի սմա ընդ զոյգ անուն
Լիցի զովեալ 'նջ Արճի Պետիւս յոցնարդին:

Հ. Դ. Վ. ՆԱԶԱՐԵԹԻԱՆ

* Անարկուսիւն առ Հոգեւն Վասնցս յամի Տեառն
1883, ի Յուլիսի 14:

ԴԱՇԽՆՔ Թարթերթ՝ քաղաքական
և գրական (խմբ. Ս. Պարթեւեան):

Տարեկան՝ Տճկատ. 108 դրշ. — Ար-
տասահման՝ 25 ֆր:

Rédaction du journal « Tachink »
SMYRNE

ԼԱՄԱՐԹԻՆԻ

« ՀՐԵՇՏԱՍԿԻ ՄԸ ԱՆԿՈՒՄԸ »

ՔԵՐԹՈՒԱԾԻՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԱԳՈՒՄԸ

— 100 —

Հրեշտակները՝ որ բովանդակ միջոցը
բաց կը տեսնէին իրենց թևերուն առջև
մեղքէն յետոյ գերութեան մէջ կ'ապրին՝
Ենովբայ գրքին Համանաւ:

Այս երկու հակառակ դրութիւններէն՝
մտածութիւն մը կ'արտայայտուի. անմե-
ղութիւնը՝ ազատութիւն է, մեղքը՝ ստրկա-
ցում: Ահաւասիկ Հրեշտակի մ'ունկումի
բարոյականին հիմնական մտածումը, կե-
զարու շղթաներ կը կրէ, թէպէտև տերևնե-
րով հիւստած: Պայրըն և Մուր որ կը
ձգտին իր բարձրութենէն զրկուածի մը
հոգեբանութիւնն ընել՝ իրօք նուազ փիլի-
սոփայ են. Լամարթիին մէջ բարոյական
մտածումը աւելի զարգացած է, մեղքի հե-
տևանքները աւելի խնամքով ներկայա-
ցուած: Կենդարու գերութիւնը սակայն ա-
սով նուազ բանաստեղծական չէ. հրեշ-
տակը սրտաշարժ դրութեան մը մէջ կը
գտնուի. երկնքին մէջ եղած պահուն՝ չա-
փազանց բարձր էր Տայիտայէն, երկրիս
վրայ՝ չափազանց ցած անոր արժանի ե-
րևեալու համար:

Գերիի մը յարումը ազնուականին՝ պատ-
կեր մ'է որ կը գտնուի նաև Անդար ա-
բարացի բանաստեղծին ցով. այսպէս կե-
զարու շղթաները կը ծառայեն իրեն կապ՝
Ենովբայ և Անդարի ցերթուածներուն մի-
ջև. անոնք թելադրած են Լամարթիին
վերջնոյս օգնութիւնը փնտռել այն անա-
պատներուն մէջ՝ զորս պիտի նկարագրէ,
իր դիւցազնը յարմարեցնելու համար սո-
վորութեան այն երկրին՝ ուր պիտի ապրի:

Անդար ապրած է Մահմէտէն առաջ՝.

1. Տիկին Լամարթիին Անդարի կենսագրութեան ըրած
է Մեծ մարդկանց վարքին մէջ, որուն վրայ կը հիմնենք
բազմաթիւններն՝ այդ զորք ապահովարար ծանօթ
ըլլալով բանաստեղծին: — Լամարթիին ինքնին յաճախ
յայտնած է թէ Հեռագրերու և ազգուած է Անդարին: